

HE 77/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki EU:n metsäkatoasetuksen velvoitteiden valvonnasta ja seuraamuksista ja muutettaviksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia ja rikoslakia. Uudella lailla täydennettäisiin Euroopan parlamentin ja neuvoston metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä koskevaa asetusta. Samalla kumottaisiin puutavaran ja puutuotteiden markkinoille saattamisesta annettu laki.

Uudessa laissa säädettäisiin toimivaltaisesta viranomaisesta. EU:n metsäkatoasetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaisesti on mahdollista kansallisesti nimetä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen. Suomessa toimivaltaiseksi viranomaiseksi ehdotetaan asetettavaksi Ruokavirasto. Ruokavirasto toimii tällä hetkellä voimassa olevan puutavaralain mukaisesti EU:n puutavara-asetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena. Ehdotettavan lain ja metsäkatoasetuksen täytäntöönpanoa hoitaisi osaltaan myös Tulli ja Suomen metsäkeskus (jäljempänä Metsäkeskus).

Metsäkeskus katsoo, että Ruokaviraston nimeäminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi on perusteltua myös metsäkatolain täytäntöönpanon osalta. Perusteltua on myös Tullin rooli tulliviranomaisena.

Metsäkeskuksen rooli lain täytäntöönpanossa liittyisi puuhyödykkeestä tuotettavan pyöreän puun eli tuotantoketjun ensimmäisen tuotteen asetuksenmukaisuuden valvontaan laillisuuden osalta. Metsäkeskus hoitaa metsälain mukaista valvontaa, joten on tarkoituksenmukaista, että se ilmoittaisi Ruokavirastolle tietyistä metsäkatoasetuksen kannalta tärkeistä tiedoista, mistä säädettäisiin lain 12 §:ssä (Suomen metsäkeskuksen ilmoitusvelvollisuus).

Metsäkeskuksen olisi ilmoitettava Ruokavirastolle, jos sillä on todennäköisiä perusteita epäillä metsälain 18 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun teon tai laiminlyönnin eli metsänkäyttöilmoituksen toimittamatta jättämisen tapahtuneen. EU:n metsäkatoasetuksen 3 artiklan mukaan asetuksessa tarkoitetut hyödykkeet

ja tuotteet on tuotettava tuotantomaaan asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti, jotta ne voidaan saattaa markkinoille, asettaa saataville markkinoilla tai viedä. Metsänkäyttöilmoituksen avulla voidaan arvioida suomalaisen puutavaran laillisuutta. Samoin metsänkäyttöilmoitus olisi keskeinen osa puutuotteiden asianmukaisen huolellisuuden järjestelmää. Metsäkeskuksella on vastaavanlainen ilmoitusvelvollisuus myös voimassa olevan puutavaralain nojalla, joten metsäkeskukselle ei säädettäisi nykytilanteeseen verrattuna uusia tehtäviä.

Metsäkeskukselle säädettäisiin rooli myös tahona, joka voisi tehdä metsäkatoasetuksessa tarkoitettuja tarkastuksia Ruokaviraston valtuutuksen perusteella. Valtuutuksessa on yksilöitävä tarkastuksen sisältö ja valtuutukseen tulee olla valtuutetun suostumus.

Tämä tehtävä on sisältynyt myös voimassa olevaan puutavara-asetukseen, mutta sitä ei käytännössä ole hyödynnetty. Lakiehdotuksen mukaisesti on todennäköistä, että valtuuden käytölle voi ilmetä tarvetta, koska Ruokaviraston tehtäväkenttä ja sääntelyn kattavuus ovat jatkossa aiempaa huomattavasti laajempia. Metsäkeskus toteaa, että mikäli Metsäkeskukselle tulee tästä uusia valvontatehtäviä, niin niiden määrää ja sisältöä tulee arvioida osana nykyistä maa- ja metsätalousministeriön vuosittain Metsäkeskukselle antamaa tarkastusmääräystä. Käytännössä siis on arvioitava, kuinka paljon uusia tarkastustehtäviä on mahdollista nykyisten resurssien puitteissa Metsäkeskukselle antaa. Lisäksi on huomattava, että uuden lainsäädännön valvontatehtävä vaatii aina uuden prosessin rakentamisen ja henkilöstön laaja-alaisen perehdyttämisen valvottavaan säädökseen. Valvontatehtävän lisäksi on siis varauduttava resursoimaan myös uuteen tehtävään valmistautuminen.

Asetuksen tarkoittamia luonnontilaisia metsiä (ikimetsä) ei ole Suomessa kartoitettu niiden tunnistamiseen liittyvien kriteerien puuttuessa. Määrittelyjen ja sijaintitietojen puuttuminen vaikuttaa myös lakien valvontaan ja erityisesti metsälain valvonnan automaattiprosesseihin. Epäselvien määritelmien vuoksi on todennäköistä, että enemmän kohteita joudutaan käsittelemään hallinnossa manuaalisesti ja tämä lisää työtä Metsäkeskuksessa. Metsäsektorin ja sen hallinnon näkökulmasta olisi selkeintä, että luonnontilaisista metsistä saataisiin

tuotettua sijaintitiedot mahdollisimman pian ja että kohteet saataisiin suojeltua EU:n biodiversiteettistrategian tavoitteiden mukaisesti.

Mikko Korhonen

rahoitus ja tarkastuspäällikkö, Suomen metsäkeskus

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 3 pages before this page
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign
representative
custodial

asemavaltuus
nimenkirjoitusoikeus
huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt
firmateckningsrätt
förvaltare

autoritet til å signere
representant
foresatte/verge

myndighed til at underskrive
repræsentant
frihedsberøvende